

**LIBRI || OFFICIALIS || SIVE AGENDAE S.|| TREVERENSIS
ECCLESIAE PARS || POSTERIOR, IN QVA IAM PRIDEM
RECEPTI ET || longa consuetudine confirmati
Catholico-||rum ritus, quasi in vnum corpus ...**

Jakob <III., Trier, Erzbischof>

Trevorum, 1576

VD16 ZV 206

Modus agendi cum infirmis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75472)

313

DE ORATIONE FACIENDA IN VISITATIONE INFIRMORVM.

Poterit vti sacerdos forma infra scripta. Primo intrans domū vel cameram infirmi dicat *Versic. Pax huic domui, Respo. Et omnibus habitantibus in ea.* Et accedens ad lectulum infirmi, cum dulciter salutet, ad patientiam hortetur, & aliqua verba sancta pro ipsius exhortatione & consolatione dicat. Et quia infirmitas corporalis frequenter euenit propter infirmitatem spiritualem, hortetur eum vt si cito velit sanari ab infirmitate, etiamsi infirmitas non sit multum grauis, integram & veram confessionem faciat de omnibus peccatis suis. Postmodum sacerdos dicat. *Carissime, si Dominus tibi prestare dignabitur sanitatem, nonne proponis de coetero pro virib⁹ tuis a peccatis cauere & eius mandata pro posse seruare? Quo promittente, dicat sacerdos, Versic. A diutorium nostrum in nomine Domini, Respon. Qui fecit coelum & terrā. Versi. Dominus vobiscum. Respon. Et cum spiritu tuo.*

ORATIO.

Oremus. Introeat quæsum⁹ Domine Iesu Christe, domum hanc sub nostræ humilitatis ingressu æterna foelicitas: diuina prosperitas: serena lætitia: Charitas fructuosa: sanitas sempiterna: effugiat ex hoc loco accessus dæmonum, adsint angeli pacis: domumq; hanc deserat effugata discordia. Magnifica Domine super nos nomen sanctum tuum: bene * dic conuersationi

D d

uerfationi noſtræ, ſanctifica noſtræ humilitatis ingreſſum : qui ſanctus & pius es, & permanes cum patre, & ſpiritu ſancto in ſæcula ſæculorum. **Reſpo.** Amen.

Pſalmus. Domine ne in furore. 1. ſup. fol. 245.

Verſic. Dominus vobiscū. **Reſpon.** Et cū ſpiritu tuo.

Verſic. ſequentia ſancti Euangelij ſecundū Mathæū.

Reſpo. Gloria tibi Domine. **Dum ſacerdos dicit.** ſequentia. &c. **Signum crucis faciat ſuper ſe; in fonte, ſuper os, & ſuper pectus; & ſimiliter ſuper infirmum: maxime ſi fuerit maſculus: & hoc idem in ſequentib⁹ Euangelijſ obſeruetur.**

In illo tempore: Cum introiſſet Ieſus Capharnaum: acceſſit ab eum Centurio rogans eum; & dicens Domine puer meus iacet in domo paralyticus & male torquetur. & ait illi Ieſus. Ego veniam & curabo eum. Et reſpondens Centurio, ait: Domine non ſum dignus, vt intres ſub tectum meum ſed tantum dic verbo, & ſanabitur puer meū. Nam & ego homo ſum ſub poteſtate conſtitut⁹, habens ſub me milites, & dico huic vade & vadit: & alio: veni, & venit: & ſeruo meo fac hoc, & facit. Audiens autē Ieſus, miratus eſt; & ſequētib⁹ ſe dixit: Amen dico vobis, non inueni tantam fidem in Iſrael. Dico autem vobis, quod multi ab Oriente & Occidente venient, & recumbent cum Abraham, Iſaac, & Iacob, in regno cœlorum; Filij autem regni eiſcientur in tenebras exteriores. Ibi erit fletus & ſtridor dentium. Et dixit Ieſus Centurioni; vade & ſicut

sicut credidisti, fiat tibi, Et sanatus est puer eius, ex illa hora.

ORATIO.

Oremus. Domine sancte, pater omnipotens æternus Deus, qui benedictionis tuæ gratiam agris infundendo corporibus, facturam tuam multiplici pietate custodis: ad inuocationem nominis tui benignus assiste: vt famulum tuum ab ægritudine liberatum & sanitati donatum, dextera tua erigas, virtute confirmes, potestate tuearis: atq; Ecclesiæ tuæ sanctæ cum omni desiderata prosperitate restituas. Per Christum Dominum nostrum. **Respon.** Amen.

PSALMVS 15.

Conserua me Domine quoniam speraui in te: dixi Domino Deus meus es tu, quoniam bonorum meorum non eges.

Sanctis qui sunt in terra eius: mirificauit omnes voluntates meas in eis.

Multiplicatæ sunt infirmitates eorum: postea accelerauerunt.

Non congregabo conuenticula eorum de sanguinibus: nec memor ero nominum eorum per labia mea.

Dominus pars hæreditatis meæ & calicis mei: tu es restitues hæreditatem meam mihi.

Funes ceciderunt mihi in præclaris: etenim hæreditas mea præclara est mihi.

Benedicam Dominum qui tribuit mihi intellectum:

D d 2 insuper

insuper & vsque ad noctē increpauerunt me renes mei.

Prouidebam Dominum in conspectu meo semper: quoniam à dexteris est mihi ne commouear.

Propter hoc latatum est cor meum & exultauit lingua mea: insuper & caro mea requiescet in spe.

Quoniam non derelinques animam meam in inferno: nec dabis sanctum tuum videre corruptionem.

Notas mihi fecisti vias vitæ, adimplebis me læticia cū vultu tuo: delectationes in dextera tua vsq; in finem.

Gloria patri, & filio: & spiritui sancto. **S**icut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula. &c.

Vers. Dominus vobiscum. **Resp.** Et cum spiritu tuo.

Vers. Sequentia sancti Euangelij secundū Marcum.

Resp. Gloria tibi Domine.

In illo tempore: Recumbentibus vndecim discipulis apparuit illis Iesus, & exprobauit incredulitatem eorum & duritiam cordis: quia his qui viderant eum resurrexisse non crediderunt. Et dixit eis: Euntes in mundum vniuersum, prædicate Euangelium omni creaturæ. Qui crediderit & baptizatus fuerit, saluus erit, qui vero non crediderit, condemnabitur. Signa autē eos, qui crediderint, hæc sequentur. In nomine meo demonia eijcient, linguis loquentur nouis, serpentes tollent. Et si mortiferum quid biberint, non eis nocebit, super ægros manus imponent: & bene habebunt, Et Dominus quidem Iesus postquam locutus est eis assumptus est in cœlum, & sedit à dextris Dei. Illi autē profecti, prædicauerunt ybiq; Domino cooperante, & sermonem confirmante sequentibus signis.

ORATIO.

ORATIO.

Oremus. Virtutum cœlestium Deus: qui ab humanis corporibus omnem languorem, & omnem infirmitatem præcepti tui potestate depellis: adesto propitius huic famulo tuo, vt fugatis infirmitatibus, & viribus receptis, nomen sanctum tuum instaurata protinus sanitate benedicat. Per Dominum nostrum Iesum Christum, filium tuum; qui tecum viuit & regnat, in vnitae eiusdem spiritus sancti Deus. Per omnia sæcula sæculorum. **Respon.** Amen.

PSALMVS 19.

Exaudiat te Dominus in die tribulationis: protegat te nomen Dei Iacob.

Mittat tibi auxilium de sancto: & de Syon tueatur te.

Memor sit omnis sacrificij tui: & holocaustum tuum pingue fiat.

Tribuat tibi secundum cor tuum: & omne consilium tuum confirmet.

Letabimur in salutari tuo: & in nomine Dei nostri magnificabimur.

Impleat Dominus omnes petitiones tuas: nunc cognoui quoniam saluum fecit Dominus Christum suum.

Exaudiet illum de cœlo sancto suo: in potentatibus salus dexteræ eius.

Hi in curribus, & hi in equis: nos autem in nomine Domini Dei nostri inuocabimus.

Ipsi obligati sunt & ceciderunt: nos autem surreximus, & erecti sumus.

D d 3 Domine

Domine saluum fac regem & exaudi nos : in die qua inuocauerimus te.

Gloria patri , & filio : & spiritui sancto. Sicut erat in principio , & nunc , & semper : & in sæcula sæculorum. Amen.

Vers. Dominus vobiscum. **Resp.** Et cum spiritu tuo.

Vers. Sequentia sancti Euangelij secundum Lucam.

Respo. Gloria tibi Domine.

In illo tempore : Surgens Iesus de Synagoga introiuit in domum Simonis. Socrus autem Simonis tenebatur magnis febribus . Et rogauerunt illum pro ea. Et stans super illam imperauit febrim : & dimisit illam. Et continuo surgens ministrabat illis. eum autem sol occidisset , omnes qui habebant infirmos varijs languoribus , ducebant illos ad Iesum . At ille singulis manus imponens curabat eos.

ORATIO.

Oremus. Domine sancte , pater omnipotens , æterne Deus , qui fragilitatem humanæ conditionis infusa virtutis tuæ dignatione confirmas : vt salutaribus remedijs corpora nostra & mentes vegetentur , super hunc famulum propitius intende : vt omni necessitate corporeæ infirmitatis exclusa , gratia in eo pristinae sanitatis perfecta reparetur. Per Dominum nostrum Iesum Christum , filium tuum ; qui tecum viuit & regnat , in vnitate eiusdem spiritus sancti Deus per omnia sæcula sæculorum. **Respon.** Amen.

PSALMV\$

PSALMVS 85.

INclina Domine aurem tuam & exaudi me : quoniam inops & pauper sum ego.

Custodi animam meam quoniam sanctus sum : saluum fac seruum suum Deus meus sperantem in te.

Miserere mei Domine quoniam ad te clamaui tota die : lætifica animam serui tui : quoniam ad te Domine animam meam leuaui.

Quoniam tu Domine suavis & mitis : & multæ misericordiæ omnibus inuocantibus te.

Auribus percipe Domine orationem meam : & intende voci deprecationis meæ.

In die tribulationis meæ clamaui ad te : quia exaudisti me.

Non est similis tui in dijs Domine : & non est secundum opera tua.

Omnes gentes quascunq; fecisti venient , & adorabunt coram te Domine : & glorificabunt nomen tuum.

Quoniam magus es tu , & faciens mirabilia : tu es Deus solus.

Deduc me Domine in via tua : & ingrediar in veritate tua : latetur cor meum vt timeat nomen tuum.

Confitebor tibi Domine De⁹ me⁹ in toto corde meo : & glorificabo nomen tuum in aeternum.

Quia misericordia tua magna est super me : & eruisti animam meam ex inferno inferiori.

Deus iniqui insurrexerunt super me , & synagoga potentium quæsierunt animam meam : & non proposuerunt te in conspectu suo.

D d 4

Et tu

Et tu Domine Deus miserator & misericors: patiens & multæ misericordiæ & verax.

Respice in me & miserere mei, da imperium tuum puero tuo, & saluum fac filium ancillæ tuæ.

Fac mecum signum in bonum vt videât qui oderunt me & confundantur: quoniam tu Domine adiuuisti me, & consolatus es me.

Gloria patri, & filio: & spiritui sancto. **S**icut erat in principio, & nunc, & semper: & in sæcula sæculorum. Amen.

Versi. Dominus vobiscum. **Resp.** Et cum spiritu tuo.

Versi. Sequentia sancti Euangelij secundum Ioannē.

Respo. Gloria tibi Domine.

In illo tempore: Erat dies festus Iudeorum: & ascendit Iesus Ierosolymam. Est autem Ierosolymis super probatica, piscina, quæ cognominatur hæbraice Bethesda, quinq; porticus habens. in his iacebat multitudo magna languentium, cæcorum, claudorum, aridorum, expectantium aquæ motum. Angelus autem Domini secundum tempus descendebat in piscinam: & mouebatur aqua. Et qui prior descendisset in piscinam post motionem aquæ; sanus fiebat à quacunq; detinebatur infirmitate. Erat autem quidam homo ibi, triginta & octo annos habens in infirmitate sua. Hunc cum vidisset Iesus iacentem, & cognouisset; quia multum iam tempus haberet, dixit ei, Vis sanus fieri? Respondit ei languidus: Domine hominem non habeo, vt cum turbata fuerit aqua, mittat me in piscinā.

Dum ve-

Dum venio enim ego, alius ante me descendit. Dixit ei Iesus. Surge, Tolle grabatum tuum, & ambula. Et statim sanus sanctus est homo ille, & sustulit grabatum suum, & ambulabat. Erat autem sabbatum in illa die. Dicebant ergo Iudæi illi qui sanatus fuerat. Sabbatum est: non licet tibi tollere grabatum tuum. Respondit eis. Qui me sanum fecit: ille mihi dixit. Tolle grabatum tuum, & ambula. Interrogauerunt ergo eum. Quis est ille homo qui dixit tibi: Tolle grabatum tuum, & ambula? Is autem qui sanus fuerat effectus, nesciebat quis esset. Iesus autem declinavit à turba constituta in loco, postea inuenit eum Iesus in templo: & dixit illi: Ecce sanus factus es, iam noli peccare: ne deterius aliquid tibi contingat.

ORATIO.

Oremus. Respice Domine famulum tuum in infirmitate sui corporis laborantem: & animam refove, quam creasti: ut castigationibus emendata, continuo se sentiat tua medicina saluatam. Per Christum Dominum nostrum. **Respon.** Amen.

PSALMVS 90.

Qui habitat in adiutorio altissimi in protectione Dei coeli commorabitur

Dicet Domino susceptor meus es tu: refugium meum, Deus meus, sperabo in eum.

Quoniam ipse liberabit me, de laqueo venantium: & à verbo aspero.

Scapulis

Scapulis suis obumbrabit tibi : & sub pennis eius sperabis.

Scuto circumdabit te veritas eius : non timebis à timore nocturno.

Afagitta volante in die, à negotio perambulante in tenebris : ab incurfu & damonio meridiano.

Cadent à latere tuo mille, & decem millia à dextris tuis : ad te autem non appropinquabit.

Veruntamen oculis tuis considerabis : & retributionem peccatorum videbis.

Quoniam tu es Domine spes mea : altissimum posuisti refugium tuum.

Non accedet ad te malum : & flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo.

Quoniam angelis suis mandauit de te : vt custodiant te in omnibus vijs tuis.

In manibus portabunt te : ne forte offendas ad lapidē pedem tuum.

Super aspidem & basiliscum ambulabis : & conculcabis leonem & draconem.

Quoniam in me sperauit, liberabo eum : protegam eum quoniam cognouit nomen meum.

Clamauit ad me & ego exaudiam eum, cum ipso sum in tribulatione, eripiam eum, & glorificabo eum.

Longitudine dierum replebo eum : & ostendam illi salutare meum.

Gloria patri, & filio : & spiritui sancto. **S**icut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. Amen.

Media vita in morte sumus: quem querimus adiu-
torem, nisi te Domine: qui pro peccatis nostris
iuste irasceris: Sancte Deus, sancte fortis, sancte & mi-
sericors saluator, amarae morti ne tradas nos. **Versic.**

Ne proicias nos in tempore senectutis: cum defecerit
virtus nostra, ne derelinquas nos Domine. **Respon.**

Sancte Deus. &c. **Versic.** Muro tuo inexpugnabili
circuncinge nos Domine: & armis tuae potentiae pro-
tege nos semper Deus noster. **Resp.** Sancte Deus. &c.

Versic. Aspice Domine de sede sancta tua, & cogita de
nobis: inclina Deus meus aurem tuam, & audi: aperi
oculos tuos, & vide tribulationem nostram. **Respon.**

Sancte Deus. &c. **Versic.** Gloria Patri & fil. &c. **Resp.**

Sancte Deus. &c. **Kyrie eleyson. Christe eleyson.**

Kyrie eleyson. Pater noster. &c. Versic. Et ne nos. &c.

Resp. Sed libera nos. &c. **Ver. Misere mei Domine**
quonia infirmus sum. **Resp.** Sana me Domine quo-
niam conturbata sunt ossa mea. **Versic.** Post partum

virgo inuiolata permansisti. **Resp.** Dei genetrix in-
tercede pro nobis. **Versic.** Angelis suis Deus manda-
uit de te. **Resp.** Ut custodiant te in omnibus vijs tuis.

Versic. Saluum fac seruum tuum. **Resp.** Deus meus
sperantem in te. **Versic.** Mitte ei auxilium de sancto.

Resp. Et de Syon tuere eum. **Versic.** Nihil proficiat ini-
micus in eo. **Resp.** Et filius iniquitatis non apponat
nocere ei. **Versic.** Esto ei Domine turris fortitudinis.

Resp. A facie inimici. **Versic.** Domine exaudi oratio-
nem mea. **Resp.** Et clamor meus ad te veniat. **Versic.**

Resp. Domine exaudi orationem meam. **Versic.** Domine exaudi orationem meam.

Resp. Domine exaudi orationem meam. **Versic.** Domine exaudi orationem meam.

Resp. Domine exaudi orationem meam. **Versic.** Domine exaudi orationem meam.

Resp. Domine exaudi orationem meam. **Versic.** Domine exaudi orationem meam.

Resp. Domine exaudi orationem meam. **Versic.** Domine exaudi orationem meam.

Resp. Domine exaudi orationem meam. **Versic.** Domine exaudi orationem meam.

Resp. Domine exaudi orationem meam. **Versic.** Domine exaudi orationem meam.

Resp. Domine exaudi orationem meam. **Versic.** Domine exaudi orationem meam.

Resp. Domine exaudi orationem meam. **Versic.** Domine exaudi orationem meam.

Resp. Domine exaudi orationem meam. **Versic.** Domine exaudi orationem meam.

ORATIO.

De oratione
ORATIO.

Oremus. Omnipotens sempiternus Deus: infirmitatem famuli tui propitius respice: atque ad protegendum eam, dexteram tuam maiestatis extende.

ALIA.

Concede hunc famulum tuum quem quaesumus Domine Deus, perpetua mentis & corporis sanitate gaudere: & gloriosa Beatae Mariae semper Virginis intercessionem a praesenti liberari tristitia & aeterna perfrui laetitia.

ALIA.

Deus, qui miro ordine, angelorum ministeria, hominumque dispensas, concede propitius, ut quibus tibi ministrantibus in caelo semper assistitur, ab his in terra, vita nostra muniatur.

ALIA.

Deus, qui facturam tuam semper pio dominaris affectu: inclina aurem tuam supplicationibus nostris: & famulum tuum, ex adversa valetudine sui corporis laborantem placatus respice: & visita in salutari tuo: & coelestis gratiae praesta ei medicinam. Per Dominum nostrum Iesum Christum, filium tuum, qui tecum vivit & regnat, in unitate eiusdem spiritus sancti Deus, per omnia saecula saeculorum. *Respon.* Amen.

Completa ultima oratione sacerdos utramque manum ponat super caput infirmi, & dicat orationem de beato Vincentio: hanc videlicet.

Super

Super ægros manus imponent & bene habebunt.
Iesus Mariæ filius, mundi salus, & Dominus; me-
ritis beati Vincentij confessoris sui, sit tibi clemens &
propitius. Amen.

Postea dicat. Initium sancti Euangelij secundū Ioānē,

In principio erat verbum. &c. folio. 243. deinde.

Dominus Iesus Christus apud te sit, vt te defendat:
intra te sit, vt te conseruet: ante te sit, vt te deducat:
post te sit, vt te custodiat: super te sit, vt te bene * dicat:
Qui cum patre & spiritu sancto, in vnitate perfecta vi-
uit & regnat in secula seculorum. Amen. **Benedictio**
Dei omnipotentis, Pa * tris & fi * lii & spiritus *
sancti descendat super te, & maneat semper, **Respon.**
Amen.

**Prædicta oratio super infirmos potest abbreviari ad
libitum.**

DE PETITIONIBVS FA- CIENDIS INFIRMO MORI- ENTI VALDE UTILIBVS.

Solent frequenter a personis secularibus ex deuoti-
one aduocari sacerdotes, vt assistant morientibus.
Ideoq; taliter aduocati, poterunt in tali tempore infra
scriptam formam seruare, vel aliam, vt eis visum fuerit.
Et primo ingredienti camerā infirmi, dicāt, Pax huic
domui Resp. Et omnibus habitantibus in ea, Postea
accedentes ad infirmū, eum dulciter saluent, & con-
solentur. Et si viderint eum morti proximum (si tamē

E e ad huc

adhuc sit capax rationis,) hortentur ad plenam subiectionem sui ipsius diuine & bonitati & voluntati. Et cum viderint eum paratum ad moriendum, sacerdos petat ab eo infra scriptas petitiones per ordinem, distincte vt eas infirmus percipere possit. **Sacerdos.** Credis tu omnes articulos fidei, & totam sacram scripturam secundum expositionem sanctorum doctorum & Catholicorum? **Respondeat Infirmus.** Credo **Sacerdos.** Detestaris tu: & reprobas omnes hæreses: & superstitiones a sancta matre Ecclesia catholica damnatas & reprobatas? **Infirmus.** reprobo **Sacerdos.** Gaudes mori in fide Domini nostri Iesu Christi? **Infirmus.** Gaudeo **Sacerdos.** Cognoscis te multum offendisse Dominum Deum creatorem tuum, a quo tanta beneficia recepisti: & a quo habes quicquid boni habes? **Infirmus.** cognosco **Sacerdos.** Doles ex corde de omni offensa contra Dominum Deum, te ipsum, & proximum tuum: qualitercunq; commissa? **Infirmus.** Doleo **Sacerdos.** Doles de omni negligentia: & omissione bene operandi: & de contemptu gratiarum a Domino Deo tibi datarum? **Infirmus.** doleo **Sacerdos.** Doles de hoc, non timore mortis, vel cuiuscunq; poenæ: sed ex consideratione offensæ diuinæ bonitatis, quã offendisti? **Infirmus.** Ita doleo **Sacerdos.** Desideras recordari omnium peccatorum tuorum obliuorum, vt de ipsis habere possis specialem contritionem, & dolorem, & poenitentiam? **Infirmus.** desidero **Sacerdos.** Proponis de cætero, si Deo placuerit, te de hac ægritudine liberare toto tempore vitæ tuæ cauere a peccatis mortalibus

talibus: & vitam tuam mutare: & potius quodcunq;
 damnum temporale: & corporalem mortem susti-
 nere: quam Deum per peccatum mortale offendere:
Infirmus. propono. **Sacerdos.** Rogas Deum, vt te in
 hoc sancto proposito conseruet: **Infirmus.** Rogo
Sacerdos. Parcis omnibus inimicis tuis qui verbo, vel
 facto tibi, vel tuis in aliquo nocuerunt: amore Do-
 mini Dei tui: a quo etiam tu veniam peccatorum tu-
 orum petis: & hoc non solum verbo, sed corde; &
 firma volutate: **Infirmus.** Parco. **Sacerdos.** Vis om-
 nia integre restituere illis, a quibus acquisuisses: ac-
 cipisses, vel habuisses per te, vel per alios iniuste, & in-
 debito modo: & per hoc totam facultatem tuam si
 aliter satisfacere nos possis, exponere, & eidem re-
 nuntiare: **Infirmus.** Volo, & paratus sum. **Sacerdos.**
Credis non proprijs meritis, sed Passionis Domini
 nostri Iesu Christi virtute, & merito: ad gloriam per-
 uenire: **Infirmus.** Credo. **Sacerdos.** Credis quod
 Dominus noster Iesus Christus pro salute nostra mor-
 tuus sit: & quod ex proprijs meritis: vel alio modo
 nullus possit saluari, nisi in merito Passionis eius:
Infirmus. Credo. **Sacerdos.** Reddis ei gratiam toto
 corde, quantum potes: & te ipsius passioni recom-
 mendas: & ipsam corde cogitas, & ore quantum potes
 nominas: **Infirmus.** Reddo. **Sacerdos.** Doles quod
 non potes recordari de omnibus peccatis tuis: quibus
 Dominum Deum offendisti: in quocunq; loco: &
 cum qualicunq; persona: quæ si recordareris, confi-
 tereris integraliter: **Infirmus.** Doleo. **Sacerdos.** Do-
 les: quod

E e 2

les : quod postquam veniam de peccatis tuis a Domino Deo consecutus es : recidiuans reuersus es ad eadem, vel similia, vel maiora peccata: **Infirmus.** doleo, **Sacerdos.** Si occurrerit tibi diabolus, ei semper oppones merita Passionis Christi: **Infirmus.** Opponam. **Sacerdos.** Si te tentauerit de fide, dicas te omnia credere: & confiteri, quæ credit, & confitetur sancta Catholica & apostolica Ecclesia. **Infirmus.** dicam, **Sac.** Si Dominus Deus voluerit te secundum peccata iudicare, dicas: Domine Deus, ego pono mortem Domini mei Iesu Christi inter me & iudicium tuum: & quamuis meruerim æternam mortem propter peccata mea, interpono tamen meritum passionis eiusdem loco meriti, quod ego miser deberem habere, & non habeo. **Item,** Domine pono eandem passionem & mortem Domini mei Iesu Christi, inter me & iram tuam, & in manus tuas Domine commendo spiritum meum. **Infirmus.** Dicam. Erit bene sperandum de salute illius, qui supra positas petitiones corde crediderit, & ore confessus fuerit. Finitis orationibus cum ceperit **Infirmus** in agone mortis certare: poterunt legi passiones Iesu Christi secundum 4. Euangelistas, omnes, vel aliquæ ipsarum: sicut necesse fuerit: & etiam repeti. Cum autem viderint **Infirmum** signis evidentibus morti proximum, intermittentes **Passiones**: dicant **Litanias**, & faciant **commendationem animæ**: vt infra.

LITANIE

LITANIAE PRO INFIRMOMORIENTE.

K yrie eleyson.	C hriste eleyson	K yrie eleyson.
S ancta M aria,		ora pro eo.
O mnes sancti Angeli & Archangeli,		orate pro eo.
O mnes Chori Iustorum,		orate pro eo.
S ancte Abraham,		ora pro eo.
S ancte Ioannes Baptista,		ora pro eo.
O mnes sancti Patriarchæ & Prophetæ,		orate pro eo.
S ancte Petre,		ora pro eo.
S ancte Paule,		ora pro eo.
S ancte Andrea,		ora pro eo.
S ancte Bartholomee,		ora pro eo.
O mnes sancti Apostoli & Euangeliste,		orate pro eo.
O mnes sancti innocentes,		ora pro eo.
S ancte Stephane,		ora pro eo.
S ancte Laurenti,		ora pro eo.
S ancte Clemens,		ora pro eo.
S ancte Vincenti,		ora pro eo.
O mnes sancti Martyres,		ora pro eo.
S ancte Syluester,		ora pro eo.
S ancte Gregori,		ora pro eo.
S ancte Nicolae,		ora pro eo.
S ancte Augustine,		ora pro eo.
O mnes sancti Pontifices & confessores,		orate pro eo.
S ancte Benedicte,		ora pro eo.
S ancte Bernarde,		ora pro eo.

E e 3 **S**ancte

S ancte Dominice,	ora pro eo.
S ancte Francisce,	ora pro eo.
O mnes Sancti Monachi & Heremite,	orate pro eo.
S ancta Maria Magdalena,	ora pro eo.
S ancta Lucia,	ora pro eo.
S ancta Katharina,	ora pro eo.
S ancta Cecilia,	ora pro eo.
O mnes sanctæ virgines & viduæ,	orate pro eo.
O mnes sancti & sanctæ Dei,	orate pro eo.
P ropitius esto,	libera eum Domine.
A b ira tua,	libera eum dōe.
A mala morte,	libera eum dōe.
A pœnis inferni,	libera eum dōe.
A potestate diaboli,	libera eum dōe.
A b omni malo,	libera eum dōe.
P er mortem tuam,	libera eum dōe.
P er sanctam resurrectionem tuam,	libera eum dōe.
P er mortem & sepulturam tuam,	libera eum dōe.
P er sanctam crucem tuam,	libera eum dōe.
P er admirabilem ascensionem tuam,	libera eum dōe.
P er gratiam spiritus sancti paracliti,	libera eum dōe.
I n die Iudicij,	libera eum dōe.
P eccatores,	T e rogamus audi nos.
V t ei parcas,	te rog: audi nos.
V t ei indulgeas,	te rog: audi nos.
V t ad veram Pœnitentiam eum perducere digneris,	te rog: audi nos.
K yrie eleyson. C hriste eleyson. K yrie eleyson.	
	D einde

Deinde pro vicino morti : cum in agone sui exitus
vifa anima, fuerit ansiari, dicantur hæ orationes.

Commendatio anime ante mortem.

Proficiscere anima Christiana de hoc mundo : In
nomine Dei Patris omnipotentis: qui te creauit: In
nomine Iesu Christi Filij Dei viui : qui pro te passus
est : In nomine Spiritus sancti, qui in te fufus est: In no-
mine Angelorum & Archangelorum : In nomine
Thronorum & Dominationum : In nomine Princi-
parum & potestatum : In nomine Cherubin & Sera-
phin : In nomine Patriarcharum & Prophetarum : In
nomine sanctorum Apostolorum : in nomine san-
ctorum Martyrum & Confessorum : In nomine
sanctorum Monachorum & heremitarum : In no-
mine virginum & omnium sanctorum & sanctarum
Dei: Hodie fit in pace locus tuus, & habitatio tua fit
in sancta Syon. Per Dominum nostrum Iesum Chri-
stum, filium tuum; qui tecum viuit & regnat, in vni-
tate eiusdem spiritus sancti Deus. per omnia sæcula
sæculorum. **Respon.** Amen.

ALIA

Deus misericors, Deus clemens, Deus qui secun-
dum multitudinem miserationum tuarum pec-
cata pœnitentium deles : & præteritorum criminum
culpæ venia remissionis euacuas : respice propitius

E e 4

super

super hunc famulum tuum. **N.** & remissionem sibi omnium peccatorum suorum tota cordis confessione poscentem deprecatus exaudi. Renoua in eo pijsime pater, quicquid terrena fragilitate corruptum vel quicquid diabolica fraude violatum est: & vnitati corporis Ecclesiae membrum redemptionis annecte. Misere Domine gemituum. Misere lachrimarum eius: & non habentem fiduciam, nisi in tua misericordia, ad tuę sacramētū reconciliationes admitte. Per Dominū nostrum Iesum Christum, filium tuum; qui tecum viuit & regnat, in vnitate eiusdem spiritus sancti Deus. per omnia sæcula sæculorum. **Respon.** Amen.

ALIA.

Commendo te omnipotenti Deo Charissime frater (vel soror) & ei, cuius es creatura cōmendo, vt cum humanitatis debitum morte interueniente persolueris, ad autorem tuum, qui te de limo terræ formauerat reuertaris. Egredienti itaq; animæ tuæ de corpore splendidus Angelorum cætus occurrat. Iudex Apostolorum tibi senatus occurrat. Candidatorum tibi martyrum triumphator exercitus obuiet. Liliata rutilantium te confessorum turma circundet. Iubilantiū te virginum Chorus excipiat: & beatę quietis in sinu Patriarcharum te complexus astringat. Mitis atq; festius Iesu Christi tibi conspectus appareat, qui te inter assistentes sibi iugiter interesse decernat. Ignores
omne

omne quod horet in tenebris, quod stridet in flammis, quod cruciat in tormentis. Cedat tibi teterrimus sathanas cum satellitibus suis in aduentu tuo cum comitantibus angelis contremiscat: atq; in æternæ noctis Chaos immane diffugiat. Exurgat Deus, & dissipentur inimici eius. Sicut deficit fumus deficiant. Sicut fluit cera a facie ignis sic pereant peccatores a facie Dei, & iusti epulentur & exultent in conspectu Dei. Confūdatur igitur & erubescāt omnes tartaræ legiones, & ministri sathane, iter tuum impedire non audeant. liberet te a cruiatu Christus, qui pro te crucifixus est. Constituat te Christus filius Dei viui intra Paradisi sui semper amana virentia, & inter oues suas te verus ille Pastor agnoscat, ille ab omnibus peccatis tuis te absoluat, atq; ad dexteram suam in electorum suorum te sorte constituat. Redemptorem tuum facie ad faciem videas: & præsens semper assistens manifestissimam beatis oculis aspicias veritatem. Constitutus igitur inter agmina beatorum, contemplationis diuina dulcedine potiaris, in sæcula sæculorum. Amen.

ALIA.

Suscipe Domine animam famuli tui: in locum sperandæ sibi saluationis misericordia tua. **Responsio.** Amen.

Libera Domine animam famuli tui: ex omnibus periculis infernorum, & de laqueis pænarum, & ex omnibus tribulationibus. **Respon.** Amen.

Libera

Libera domine animā famuli tui: sicut liberaſti Enoch & Hæliam de cōmuni morte mūdi, **Reſpon.** Amen.

Libera Domine animam famuli tui : sicut liberaſti Noe de diluuiō. **Reſpon.** Amen.

Libera Domine animam famuli tui : sicut liberaſti Abraham de Hur Caldæorum. **Reſpon.** Amen.

Libera Domine animam famuli tui: sicut liberaſti Job de paſſionibus ſuis. **Reſpon.** Amen.

Libera Domine animam famuli tui : sicut liberaſti Iſaac de hoſtia, & de manu patris ſui Abraham. **R.** Amen.

Libera Domine animā famuli tui : sicut liberaſti Loth de Sodomis, & de flamma ignis. **Reſpon.** Amen.

Libera Domine animā famuli tui : sicut liberaſti Moſen de manu Pharaonis regis AEgyptiorū. **Reſ.** Amen.

Libera Domine animam famuli tui : sicut liberaſti Daniëlem de lacu leonum. **Reſpon.** Amen.

Libera Domine animam famuli tui : sicut liberaſti tres pueros de camino ignis ardentis. **Reſpon.** Amen.

Libera Domine animam famuli tui : sicut liberaſti Suſannam de falſo crimine. **Reſpon.** Amen.

Libera Domine animā famuli tui : sicut liberaſti Dauid de manu regis Saul, & de manu Goliæ. **R.** Amen.

Libera Domine animam famuli tui : sicut liberaſti Petrum & Paulum de carceribus. **Reſpon.** Amen.

Et ſicut beatiffimam Teclam virginem, & Martyrem de tribus tormentis atrociffimis liberaſti : ſic liberare digneris animam famuli tui huius : & tecum facias in bonis congaudere cœleſtibus. **Reſpon.** Amen.

ALIA

Supra infirmos.

335

ALIA.

Commendamus tibi Domine animam famuli tui,
N. Precamurq; te Domine Iesu Christe, saluator mundi, vt eam propter quam ad terram misericorditer descendisti patriarcharum tuorum sinibus insinuare non reuuas. Agnosce Domine Creaturam tuam non ex dijs alienis creatam, sed à te solo Deo viuo & vero: quia non est Deus alius præter te: & non est secundum opera tua, letifica Domine animã eius in cõspectu tuo & ne memineris iniquitatum eius antiquarũ, & ebrietatum, quas suscitauit furor siue feruor mali desiderij. Licet enim peccauerit, tamen patrẽ, filium, & spiritũ sanctum non negauit, sed credidit, & Zelum Dei in se habuit, & Deum qui omnia fecit adorauit. **Respon.** Amen.

ALIA.

Delicta iuuentutis & ignorantias eius ne memineris quæsumus Domine, sed secundum magnam misericordiam tuam memor esto illius ingloria claritatis tuæ. Aperiantur ei cœli, collentur illi angeli, in regnum tuum Domine seruum tuum suscipe, Suscipiat eum sanctus Michael Archangelus Dei, qui militia cœlestis meruit Principatum. veniant illi obuiam angeli sancti Dei, & perducant eum in ciuitatem cœlestem Ierusalem. Suscipiat eum beatus Petrus Apostolus cui a Deo clauas regni cœlestis traditæ sunt. Adiuuet eũ sanctus Paulus: qui dignus fuit esse vas electionis. Intercedat pro eo sanctus Ioãnes electus Dei Apostolus & Euangelista: cui reuelata sunt secreta cœlestia.

Orent

Orent pro illo, omnes sancti Apostoli quibus a Domino data est potestas ligandi atq; soluendi. Intercedant pro eo omnes sancti & electi Dei: qui pro Christi nomine tormenta in hoc seculo sustinuerunt: vt vinculis carnis exutus; peruenire mereatur ad gloriam regni coelestis, prestante Domino nostro Iesu Christo, qui cum patre & spiritu sancto viuit & regnat in saecula saeculorum. *Respon.* Amen.

Sequentes orationes dicende sunt super agonizante in transitu, deuote, vt infirmus audire possit.

O Sancta Trinitas, Pater, fili, & spiritus alme, omnipotens aeternae Deus: tua immensa attracti ac moti pietate pro anima famuli tui, **N.** nunc in extremis laborantis, te deprecari compellimur: & ipsam sacratissimae diuinae tuae pijsimae omnipotentiae commendamus: vt illum ab insidijs, aspectu quoq; & terrore daemonum custodiendo tuearis, ne fidem repente perdens, quam tenuit, pessimae desperationis labatur in foueam: ne diffidentiae tentationibus cedat: ne praetitorum scelerum recordatione desperet. Exaudi rex gloriose tuam suauissimam & clementissimam bonitatem pro eo interpellantes. Exaudi inq; per orationes Patriarcharum, per merita Prophetarum, per suffragia Apostolorum, per victoriam martyrum, per fidem confessorum, per virginum puritatem, per deuotam intercessionem omnium, qui tibi ab initio placuerunt, & tecum modo regnantes inexcogitabili felicitate letantur. Ab ipso Domine iactantiam repelle, tribue compunctio-

punctioneē, suscita fletū, cor eius mollifica, ab omnibus insidijs inimici illā tuere, fidei tuę lumine cōfirma, gratiæ tuæ infunde charitatem: vt in te rex omnipotēs & in tua pietate confidens, omnium culparū vera contritione ab intimis visceribus concutiatur. Clementissime Domine omnia iniqua desideria ab illa rescinde, ignea tela diaboli extingue, lagire fontem lachrymarum: quibus iniquitatum suarum tergat maculas, vincula dirumpat. fac eam Domine salubriter petere, audire que petit, atq; celeriter exaudi. Si pie respicis, viuet: si despicias perijt. Si iustitia vteris ante oculos tuos mortua fætet: Si misericorditer vt tuam bonitatem decet aspexeris, a desperationis barathro reuocatur. Respice Domine sancte Pater dilecti filij tui vulnera & cruorē. Domine Iesu Christe rex Pijssime qui venisti redimere perditos: noli damnare redemptos. Da illi Domine cor pium quod te timeat, sensum vigilem qui te intelligat: Simplicem oculum, intentionem rectam, qua te sequatur. Domine Iesu Christe fili Patris misericordiarū & reginæ misericordiæ gloriosæ virginis Mariæ: animæ huius famuli tui miserere: & eam de maiestatis tuæ sede clementer aspiciens, ab illa repelle tenebras: & eam splendoribus tuę claritatis illustra. Clemētissime Domine Iesu a tua pietate culparum eius remissionem humiliter petimus, qui Deo Patri mundū tuo cruore gratum reddidisti. O fons Pietatis non consueuisti esse crudelis. Tuæ dilectissimæ genitricis preces ne spernas. **O** gloriosa regina mundi Maria: virgo pulcherrima: virgo misericors: quæ genuisti regē velut rosa decora,

F f illos tuos

illos tuos misericordes oculos ad seruum tuum **N.** misericorditer conuerte, tu quæ peccatorū aduocata prædicaris, prima eorum spes: quæ nulli claudere potes finem tuæ pietatis. O misericordiæ mater: ecce tempus patrociniandi: quando famulus tuus, **N.** iudicem iratum sentiens: protectionis tuæ gratiam efflagitat. Eia ergo aduocata nostra, occurre velociter.

O Gabriel archangele qui salutem mundi nunciasti. **O** Sancte Michael, qui draconem acherontis expugnasti: **O** Sancte Raphael, qui filium iusti salubriter deduxisti. **O** Angele custos huius Dei seruuli. **O** Cœlestes angelorum omnium Chori, nec non Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, Confessorum, Sacerdotum, Leuitarum: Monachorum, Eremitarū, virginum omniumq; iustorum, per amorem ineffabilem agni immaculati Iesu Christi, regis vestris, qui vos de mundo elegit, cuius leta visione gaudetis, vos pro huius fratris nostri anima deprecamur, vt eam vestris precibus iuuare dignemini: quatenus diaboli faucibus erepta saluetur, & vestræ iocundissimæ societati leta iungatur. **O** Rex clementissime Deus omnipotens. **O** Saluator mundi Iesu pie. qui omnium in te sperantium misereri consueuisti, propter orationes Dei genitricis: & omnium sanctorum & electorum Dei famulo tuo; **N.** quæsumus miserere: quatenus in Passionis tuæ merito ac sanguine a peccatorum suorum maculis ablutus æternaliter in tuo regno gloriatur. Amen.

O Suauissime Domine Iesu Christe, beatorum requies, & omnium in te sperantium salus iocundissima;

diffima: qui in nocte diræ passionis tuę ad patrē orasti, dicens, Pater; si possibile est transeat a me calix iste, veruntamen non mea voluntas, sed tua fiat: quiq; in illa hora, in tāta fuisti angustia, vt de precioso corpore tuo sanguis efflueret, deprecamur te bone Iesu: quatenus animam famuli tui, **N.** tua solita pietate iuues, vt pro suis delictis conteratur & moueatur ad pœnitētiā salutarem, vt in hac hora tremebunda, in occurſu aduerſarij non paueat: in aduentu, aut aspectu tuo Iudex tremende, accusante conscientia, contremiscat: sed potius faciem tuam, in iubilo videns letetur: te preſtante Iesu Chrifte: cuius est passione redēptus, Amen:

O Dulcissime Rex, Iesu pie, qui in tuæ passionis horrenda nocte a discipulis tuis destitutus, inter aduerſarios tuos solus stetisti, tuæ pietati supplicamus, vt animam famuli tui, **N.** in suo obitu solam non relin- quas in manibus iniquorum dæmonum, auxilio tuo destitutam: sed tua virtute & tuorum angelorum san-ctorum societate securam, ad locum beatissime tuæ visionis, per sanguinis tui virtutem, letanter deducas. Amen.

O Domine Iesu Chrifte, decus & gloria sanctorum: qui pendens in cruce, pro tuis diris crucifixoribus patrem rogasti, dicens: pater ignosce illis, quia nesciūt quid faciunt: tuam pietatem precamur pie Iesu, vt in mente seruuli tui, **N.** orationis tuę renouare digneris affectum: quatenus offensarum omnium ab æterno patre veniā consequatur, & sicut tunc exauditus fuisti

F f 2 tu Domi-

tu Domine ac rex, sic nunc cum patre seruos ac milites tuos exaudire digneris pro seruulo tuo. **N.** qui nescit quid faciat, dum fidei & sensus exiguitate tepescit. Rogamus pie Iesu vt in obitu eius omnia sua peccata dimittas, & pro tuo diræ passionis merito ad angelorum confortia deducatur. Amen.

O Sacratissime Domine Iesu Christe, saluator, qui propter nostra scelera abolēda, post crudelia verbera, post pudibunda opprobria, post irrisuam & afflictiuam aculeorum coronam: in cruce nudus instar latronis affigi elegisti, exoramus te pie, IESU per has passiones tuas, vt animam famuli tui in extremis laborantem suorum peccatorū dolorosa confessione verberes: vera contritione confundas: vero timore coronas: & in cruce tua omnes sensus mētales eius affigas. quatenus sic totus a te spiritualiter vulneratus, tuorū vulnerum merito omnium delictorum suorum veniā consequatur, & ad gaudia cœlestia perducatur. Amē.

O Gloriosissime Rex, Iesu Christe angelorum dulcedo: qui affixus Cruci pro nobis veram fidei lucē latronis cordi infudisti, vt te verum Deum & verum hominem fateretur, dum clamauit, Memento mei Domine, dum veneris in regnum tuum, maiestatem, tuam suppliciter exoramus, vt in famulo tuo, **N.** in extremis laborante conseruare digneris veræ fidei sacramentum: vt sacratissimæ tuæ passionis merito, tua veritate, tuoq; amore loricatus, in suo obitu spiritus
immun-

immundos nequaquam vereatur, sed tuam perpetuam gloriam adeat iubilanter. Amen.

O Clementissime Domine Iesu, verbum æterni patris, & filij virginis gloriosæ: qui mundum visibiliter deserens, & sollicitudini maternæ compatiens, ei dilectum discipulum in filium adoptasti: humiliter tuæ maiestati supplicamus per merita tuę passionis & per eiusdem tuę inclitæ matris preces, nec non tui dilecti discipuli: quatenus digneris in animam huius serui tui spiritum tuę Charitatis infundere: in quo tibi cohæres, Deo patri adoptetur in filium. Committe quæsumus de throno gloriæ tuæ huius famuli tui, **N.** animam clementissimæ tuæ matri: quatenus in mortis agone non paueat sed virginalibus tibi manibus presentata, clementer suscipiatur a te in tua gloria, cum sanctis tuis collocanda. Amen.

O Clementissime Domine Iesu corona certantium: qui moriturus in cruce docuisti nos compendiose, tempore mortis orare, dicens: Pater in manus tuas commendo spiritum meum; tuæ maiestati supplicamus, vt spiritus sancti virtute, eandem orationem mēti huius famuli tui digneris imprimere; vt eam personet semper, & in hac extrema hora eius sentiat effectum, in tuas sanctissimas manus suam animam commendando. Amen.

O Misericordissime Domine Iesu generis humani reparator: qui in die tuæ acerbissimæ passionis in
F f 3 neruorū

neruonum contractionem, ossium compressionem, spinarum punctione, pœnam acerbissimam pertulisti, & latus tuum, vnde sanguis & aqua flueret, aperiri voluisti: te deprecamur Domine, vt animam famuli tui, **N.** virtutum splendore illustres: & spinarum tuarum merito illi tribuas de offensis ab ea tibi illatis dolere vehementer: vt omnia eius delicta tuæ passionis acerbitate deleantur, & ad angelorum societatem, te ducente valeat peruenire. Amen.

O Clementissime Domine Iesu Christe, qui pro nobis in cruce mori dignatus es, te precamur, vt omnes tuas passiones & amaritudines, quas pro nobis miserim in diro ligno tulisti: presertim quando sanctissima anima tua de virgineo & purissimo habitaculo tui corporis egressa est, offerre & ostendere digneris Deo patri omnipotenti contra omnes pœnas & passiones serui tui, **N.** & liberare eum digneris in hoc suo transitu ab omnibus passionibus & pœnis, quas pro peccatis suis se contraxisse timet. Amen.

O Misericordissime Domine Iesu Christe: qui prophético ore dixisti, In Charitate perpetua dilexi te, Ideo attraxi te miserans: tibi humiliter supplicamus, quatenus eandem Charitatem quæ te de cœlo traxit ad terras laboraturum pro nobis & moriturum, offerre & ostendere digneris, Deo patri omnipotenti, contra omnes huius famuli tui, **N.** passiones & pœnas, quas pro suis sceleribus meretur; & animam eius in suo

obitu per manus sanctorum angelorum excipere. Aperi illi benignissime IESV ianuam vitæ & regni fyderei: & in eo illum fac cum sanctis tuis perpetua foelicitate letari. Amen.

O pijsfime Dei hominumq; mediator Iesu Christe: qui debitas nobis pœnas in tuo passibili corpore pro nostra salute tulisti, & vt eas gustares amariores, in hora tuæ passionis deitatis rationisq; solatium a tuis sensibus sustulisti, eos destitutos omni solatio in doloribus linquens, dum clamasti, Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquisti me: oramus tuam pietatem: vt animam famuli tui, **N.** tua suauissima consolatione foueas, erigas, & lætifies: Nam si deserueris illū pastor æterne, mox lupus rapax diabolus in eum irruet efferatus & crudelis, & ouem quam tuo sanguine quæsiuisti iugulabit. Et licet demeritis suis exigentib⁹ a te deserī meretur, te nihilominus propter tuam bonitatem rogamus: ne illum tradas aduersarijs diffidentia & desperationis stimulis affligendum, nec ad gratiam tuam durum aut insensibilem effici patiaris: pia voce gemedo clamēt ad te, Deus meus, Deus meus vt quid dereliquisti me? Tu autem pijsfime pater ac bone pastor, tua suau pietate succurre: qui eum tibi tuo sanguine redemisti. Amen.

O perfectissime Dei hominumq; mediator, IESV Christe saluator: qui præ solis ardore & tormen-

F f 4 torum

torum asperitate & sanguinis tui effusione, corporalem sitim in duro ligno tulisti: dum clamasti, Stio; tuam precamur maiestatem; ut animam famuli tui, **N.** illo nunc amoris igne digneris adurere, quem in terris mittere venisti, ut cunctis vitijs exsiccat, anima eius & caro tuæ charitatis igne succensa, te solum sitiat, te diligat, te perquirat, ut te inueniens, te fruatur sacratissime Domine Iesu Chrtiste, omne bonum complens atq; consummās. Qui gustato aceto dixisti, consumatū est, & inclinato capite spiritum Deo patri reddidisti: supplicamus tuæ maiestati, pro anima famuli tui, **N.** laborantis in mortis agone; quatenus illi, fidei lumen, & gratiæ tuæ sanitatem infundas: ut horam extremam in sancta tua charitate finire, & tibi dicere valeat, Ecce clementissime IESU nunc ad te venio, tua melliflua voce meum spiritum suscipi iube in æternā claritatem. Amen.

O Clementissime Iesu solatium miserorum, tu nostra peccata in tuo corpore portasti, quia tu es vere Deus de quo Esaias dixit. Iāguores nostros ipse tulit, & dolores nostros ipse portauit: adeo ut in tuo virgineo corpore, a planta pedis vsq; ad verticem sanitas vlla nō fuerit: & qui præ filijs hominū eras speciosus quasi leprosus videreris: per hanc tuā ineffabilē charitatē precamur pie Iesu, ut omnia peccatorū vulnera in **N.** famulo tuo sanes: quatenus omnibus vitijs emūdat, ad te regē, factorē suū spirituali solatio roboratus, letus perueniat, & quē tuo sanguine cōparasti: & tuæ passionis
signo,

signo, id est, sancta cruce muniri semper voluisti ad tuam nunc felicissimam visionem, omnium passionum tuarum merito, comitantibus sanctis angelis deducere digneris. Amen.

Sequentes orationes sunt ad virginem Mariam.

O Decus cœli, virgo regis æterni, mater intacta, propter illum te rogamus terrorem, quo tuum cor tremuit, quando dilectum tuum & amantissimum filium Iesum ab impijs captum, ligatum, tractum, ab amicis autem omnibus derelictum audisti, vt seruulū tuum, **N.** in extremis laborantem, & trementem adiuues: vt de præteritis culpis veraciter conteratur, & cor eius supernis splendoribus irradiatum, veraciter pœniteat: ne forte in occurſu aduersarij terreatur, aut in aspectu tremendi iudicis accusante conscientia cōtremisecat, sed potius tuis precibus suffragantibus faciē eius in iubilo videns, lætetur. Amen.

O Virginum suauissima, deiq; genitrix Maria, stella maris per, eas te rogamus lachrymas & singultus, quibus tuum nobile & maternum corangebatur, quando tuam spem, Iesum pulcherrimum presentatum præfuli cognouisti, innocentem accusatum, & contumelijs illufum: vt huic famulo tuo, **N.** lachrymarum gratiam impetres, & fidei lumen indelebile, quæ maculas omnium delictorum suorum possit abluere. Et tu mater misericordiæ eū nunc celeriter adiuua; ne satanas illudere, aut varijs tētationib⁹ pro libito
suæ ini-

suæ iniquissimæ voluntatis affligere possit, aut tremebundo iudici vinctum statuere. sed potius seipsum per lumen fidei iudicet in præsentem, ac disciplinis veræ penitentia deuo tē flagellet. Amen.

O sola sperantium omnium spes Maria, regina cœlorum: Propter illas te precamur angustias, quas tuum pijsimum cor tulit, quando tuus filius & noster Dominus Iesus Christus verbum æterni patris clamantibus & vociferantibus Iudeis, crucifige crucifige, morti adiudicatus, & ignominioso crucis suspendio addictus est: quatenus subuenias clementissima regina, & mater pietissima, huic seruulo tuo, **N.** in extremis laboranti: quia & corpus eius infirmitatis dolore torquetur, & angustiat anima: hinc dæmonum insidijs; hinc seueræ discussionis angustijs. Subueni, inquam, o mater pietatis, o gratiosissima virgo, ne contra illum feratur mortis æternæ sententia, aut flammis æternalibus tradatur perpetuò cruciandus: sed tua potius intercessione, premia æterna consequatur. Amē.

O Clementissima virgo Maria, Dei genetrix: Propter illum tibi supplicamus gladium doloris, qui tuam pertransiuit animam cum dilectissimum filium tuum Iesum, nudum & cruentum, & diris vulneribus confossum in æra super crucis ligno eleuatum conspexisti: quatenus in hac hora terribili, huic seruulo tuo, **N.** sis adiutorio: vt compassionis gladio confodiatur, vulneretur lancea diuini amoris, ita, vt omnium peccatorū sanguis noxius de corde suo effluat, vitijq;

vitijsq; mundetur, decoreturq; virtutibus diuinis: quatenus toto desiderio terrena relinquēs, in cœlestia subleuetur, ad q̄ lætanter te dūce perueniat. Amen.

O Maria tribulatorū pijsissima consolatrix, per illud te rogamus horrible tormentum, quod pene cor tuum omnesq; tuos sensus extinxit, quando filium tuum Dominum nostrum Christum te Ioanni in matrem, & Ioannem tibi in filium delegantem audiuisti: quatenus huic famulo tuo, **N.** subuenire digneris; qui ad te inuocandam assurgere non potest: quippe quoniam oculi eius luce priuantur: surdescunt aures, omnesq; sensus obscurantur. O Mater pietatis, preces nostras exaudi: quas auribus tuæ pietatis offerimus: atq; famuli tui spiritum filio tuo commenda: quatenus tuo pio interuentu, terrores dæmonum, tormen-
taq; non timeat: sed desideratam cœlestis patriæ mansionem te comite, letus adeat. Amen.

O Decus & gloria virginum Maria, Iesu Christi mater: Propter tuos te rogamus eiulatus, quos imo pectore profumpentes abscondere non valebas, quando in amplexus filij de cruce depositi ruebas, & nitētes quondam genas, oraq; rutilantia, pallore mortis occupata, mirabaris; vt seruulo tuo, **N.** suffragari, veluti mater pia digneris, quatenus sic de admisis criminibus doleat, vt eius anima mellefluis osculis, & amoris amplexibus Domini Iesu Christi in beatorum regno fruatur. Amen.

O Maria

OMaria virgo pulcherrima, virgo humillima virgo clementissima, virgo gratiosissima, propter illa suspiria atq; lamenta inaudita, quibus tuum dulcissimū cor excruciabatur, quando animæ tuæ solatiū vnicum, Iesum filium tuum, & saluatorem nostrum sepulturae tradi cernebas, adiuua famuli tui, **N.** animā in hac lachrimarum valle laborantem: vt in egressu de corpore virginalibus tuis manibus erepta, deducatur in cœlum. Amen.

PSALMI DICENDI IN AGONE MORTIS SVPER INFIRMVM.

Si anxietur adhuc anima, dicuntur hi Psalmi.

PSALMVS. 117.

Confitemini Domino quoniam bonus, quoniam in sæculum misericordia eius.

Dicat nunc Israel quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia eius.

Dicat nunc domus Aaron: quoniam in sæculum misericordia eius.

Dicant nunc qui timent Dominum: quoniam in sæculum misericordia eius.

De tribulatione inuocaui Dominum: & exaudiuit me in latitudine Dominus.

Dominus mihi adiutor: non timebo quid faciat mihi homo.

Dominus mihi adiutor: & ego despiciam inimicos meos.

Bonum

Bonum est confidere in Domino: quam confidere in homine.

Bonū est sperare in Domino: quā sperare in principib⁹.

Omnes gentes circumierunt me: & in nomine Domini quia vltus sum in eos.

Circundantes circumdederunt me: & in nomine Domini, quia vltus sum in eos.

Circūdederunt me sicut apes, & exarserunt sicut ignis in spinis: & in nomine Domini quia vltus sum in eos.

Impulsus euersus sū, vt caderē: & Domin⁹ suscepit me.

Fortitudo mea & laus mea Dominus: & factus est mihi in salutem.

Vox exultationis & salutis: in tabernaculis iustorum.

Dextera Domini fecit virtutem: dextera Domini exaltauit me, dextera Domini fecit virtutem,

Non moriar sed viuam, & enarrabo opera Domini.

Castigās castigauit me Dōin⁹: & morti nō tradidit me.

Aperite mihi portas iustitiæ, ingress⁹ in eas confitebor Domino: hæc porta Domini, iusti intrabunt in eam.

Confitebor tibi quoniam exaudisti me: & factus es mihi in salutem.

Lapidem quem reprobauerunt ædificantes: hic factus est in caput anguli.

A Domino factum est istud: & est mirabile in oculis nostris.

Hæc est dies quam fecit Dominus: exultemus & lætemur in ea.

O Domine saluum me fac, o Domine bene prosperare, benedictus qui venit in nomine Domini.

G g **B**enedi-

Benediximus vobis de domo Domini: Deus Dominus & illuxit nobis.

Constituite diem solemnem in condensis: vsq; ad cornu altaris.

Deus meus est tu & confitebor tibi: Deus meus est tu & exaltabo te.

Confitebor tibi quoniam exaudivisti me: & factus es mihi in salutem.

Confitemini Domino quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia eius. PSALMVS 118.

Beati immaculati in via: quia in ambulant in lege Domini.

Beati qui scrutantur testimonia eius: in toto corde exquirunt eum.

Non enim qui operantur iniquitatem: in vijs eius ambulauerunt.

Tu mandasti mandata tua: custodiri nimis.

Vtinam dirigantur viæ meę: ad custodiendas iustificationes tuas.

Tunc non confundar: cum prospexero in omnibus mandatis tuis.

Confitebor tibi in directione cordis: in eo quod didici iudicia iustitiæ tuæ.

Iustificationes tuas custodiam: non me derelinquas vsquequaq;.

In quo corrigit adolescentior, viam suam: in custodiendo sermones tuos.

In toto corde meo exquisiui te: ne repellas me à mandatis tuis.

In corde

In corde meo abscondi eloquia tua: vt non peccē tibi.

Benedictus es Domine: doce me iustificationes tuas.

In labijs meis pronunciaui: omnia iudicia oris tui.

In via testimoniorum tuorum delectatus sum: sicut in omnibus diuitijs.

In mandatis tuis exercebor: & considerabo vias tuas.

In iustificationibus tuis meditabor: non obliuiscar sermones tuos.

Retribue seruo tuo, viuifica me: & custodiam sermones tuos.

Reuela oculos meos: & considerabo mirabilia de lege tua.

Incola ego sum in terra: non abscondas à me mandata tua.

Concupiuit anima mea desiderare iustificationes tuas in omni tempore.

Increpasti superbos: maledicti qui declinant à mandatis tuis.

Aufer à me opprobrium & contemptum: quia testimonia tua exquisiui.

Etenim sederunt principes & aduersum me loquebatur: seruus autem tuus exercebatur in iustificationibus tuis.

Nam & testimonia tua meditatio mea est: & consilium meum iustificationes tuæ.

Adhæsit pavimento anima mea: viuifica me secundū verbum tuum.

Vias meas enunciaui & exaudistis me: doce me iustificationes tuas.

Viam iustificationum tuarum instrue me : & exercebor in mirabilibus tuis.

Dormitauit anima mea præ tedio : confirma me in verbis tuis.

Viam iniquitatis amoue à me : & de lege tua misere mei.

Viam veritatis elegi : iudicia tua non sum oblitus.

Adhæsi testimonijs tuis Domine : noli me cōfundere.

Viam mandatorum tuorum cucurri : cum dilatasti cor meum,

Legem pone mihi Domine viam iustificationum tuarum : & exquiram eam semper.

Da mihi intellectum & scrutabor legem tuam : & custodiam illam in toto corde meo.

Deduc me in semita mandatorum tuorum : quia ipsam volui.

Inclina cor meum in testimonia tua : & non in auaritiam.

Auerte oculos meos ne videant vanitatem : in via tua viuifica me.

Statue seruo tuo eloquium tuum in timore tuo.

Amputa opprobrium meum quod suspicatus sum : quia iudicia tua iucunda.

Ecce concupiui mandata tua : in æquitate tua viuifica me.

Et veniat super me misericordia tua Domine : salutare tuum secundum eloquium tuum.

Et respondebo exprobrantibus mihi verbum : quia speraui in sermonibus tuis.

Et ne

Et ne auferas de ore meo verbū veritatis vsquequaqꝫ
quia in iudicijs tuis supersperaui.

Et custodiam legem tuam semper, in sæculum : & in
sæculum sæculi.

Et ambulabam in latitudine : quia mandata tua ex-
quisiui.

Et loquebar de testimonijs tuis in conspectu regum:
& non confundebar.

Et meditabar in mandatis tuis : quæ dilexi.

Et leuaui manus meas ad mandata tua quæ dilexi : &
exercebor in iustificationibus tuis.

Memor esto verbi tui seruo tuo : in quo mihi spem
dedisti.

Hæc me consolata est in humilitate mea : quia elo-
quium tuum viuificauit me.

Superbi inique agebant vsquequaque : à lege autem
tua non declinaui.

Memor fui iudicorum tuorum à sæculo Domine : &
consolatus sum.

Defectio tenuit me : pro peccatoribus dereliquenti-
bus legem tuam.

Cantabiles mihi erant iustificationes tuæ : in loco pe-
grinationis meæ.

Memor fui nocte nominis tui Domine : & custodiui
legem tuam.

Hæc facta est mihi : quia iustificationes tuas exquisiui.

Portio mea Domine : dixi custodire legem tuam.

Deprecatus sum faciem tuam in toto corde meo : mi-

G g 3 ferere

ferere mei secundum eloquium tuum.

Cogitavi vias meas & conuerti pedes meos : in testimonia tua.

Paratus sum & non sum turbatus : vt cunctodiam mandata tua.

Funes peccatorum circumplexi sunt me : & legem tuam non sum oblitus.

Media nocte surgebam ad confitendum tibi : super iudicia iustificationis tuæ.

Particeps ego sum omnium timentium te : & custodientium mandata tua.

Misericordia tua Domine plena est terra : iustificationes tuas doce me.

Bonitatem fecisti cum seruo tuo Domine : secundum verbum tuum.

Bonitatem & disciplinam & scientiam doce me : quia mandatis tuis credidi.

Priusquam humiliarer ego deliqui : propterea eloquiū tuum custodiui.

Bonus es tu : & in bonitate tua doce me iustificationes tuas.

Multiplicata est super me iniquitas superborum : ego autem in toto corde meo scrutabor mandata tua.

Coagulatum est sicut lac cor eorum : ego verò legem tuam meditatus sum.

Bonum mihi quia humiliasti me : vt discam iustificationes tuas.

Bonum

Bonum mihi lex oris tui : super milia auri & argenti :
Manus tuæ fecerunt me & plasmauerunt me : da mihi
intellectum vt discam mandata tua.

Qui timent te videbunt me : & letabuntur : quia in
verba tua supersperaui.

Cognoui Domine quia æquitas iudicia tua : & in ve-
ritate tua humiliasti me.

Fiat misericordia tua vt consoletur me : secundum e-
loquium tuum seruo tuo.

Veniant mihi miseraciones tuæ & viuam : quia lex tua
meditatio mea est.

Confundantur superbi quia iniuste iniquitatem fece-
runt in me : ego autem exercebor in mandatis tuis.

Conuertantur mihi timentes te : & qui nouerunt te-
stimonia tua.

Fiat cor meum immaculatum in iustificationib⁹ tuis :
vt non confundar.

Defecit in salutari tuo anima mea : & in verbum tuum
supersperaui.

Defecerunt oculi mei in eloquium tuum , dicentes
quando consolaberis me?

Quia factus sum sicut vter in pruina , iustificationes
tuas non sum oblitus.

Quot sunt dies serui tui , quando facies de perfequen-
tibus me iudicium?

Narrauerunt mihi iniqui fabulationes , sed non vt
lex tua.

Omnia mandata tua veritas : iniqui persequuti sunt me adiuua me.

Paulo minus consummauerunt me in terra : ego autem non dereliqui mandata tua.

Secundum misericordiam tuam viuifica me : & custodiam testimonia oris tui.

In æternum Domine : verbum tuum permanet in cœlo.

In generatione & generationem veritas tua : fundasti terram, & permanet.

Ordinatione tua perseverat dies : quoniam omnia seruiunt tibi.

Nisi quod lex tua meditatio mea est : tunc forte perijsssem in humilitate mea.

In æternum non obliuiscar iustificationes tuas : quia in ipsis viuificasti me.

Tuus sum ego saluum me fac : quoniam iustificationes tuas exquisiui.

Me expectauerunt peccatores, vt perderent me : testimonia tua intellexi.

Omnis consummationis vidi finem : latum mandatum tuum nimis.

Quomodo dilexi legem tuam Domine : tota die meditatio mea est.

Super inimicos meos prudentem me fecisti mandato tuo : quia in æternum mihi est.

Super omnes docentes me intellexi : quia testimonia tua meditatio mea est.

Super

Super senes intellexi : quia mandata tua quæsiui,

Ab omni via mala prohibui pedes meos : vt custodi-
am verba tua.

Aiudicijs tuis non declinaui : quia tu legem posuisti
mihi.

Quam dulcia faucibus meis eloquiã tua : super mel
ori meo.

Amandatis tuis intellexi : propterea odiui omnem vi-
am iniquitatis.

Lucerna pedibus meis verbum tuum : & lumen se-
mitis meis.

Iuravi & statui : custodire iudicia iustitiæ tuæ.

Humiliatus sum vsquequaque Domine : viuifica me
secundum verbum tuum.

Voluntaria oris mei beneplacita fac Domine : & iu-
dicia tua doce me.

Anima meã in manibus meis semper : & legem tuam
non sum oblitus.

Posuerunt peccatores laqueum mihi : & de mandatis
tuis non erraui

Hæreditate acquisiui testimonia tuã in æternum : quia
exultatio cordis mei sunt.

Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas
in æternum : propter retributionem.

Iniquos odio habui : & legem tuam dilexi.

Adiutor & susceptor meus es tu : & in verbum tuum
superesperaui.

Decline à me maligni : & scrutabor mandata Dei
mei.

Suscipe

Suscipe me secundum eloquium tuum & viam: & non confundas me ab expectatione mea.

Adiuua me & saluus ero: meditabor in iustificationibus tuis semper.

Spreuisti omnes discedentes à iustitijs tuis: quia iniusta cogitatio eorum.

Præuaticantes reputaui omnes peccatores terræ: ideo dilexi testimonia tua.

Confige timore tuo carnes meas: à iudicijs enim tuis timui.

Feci iudicium & iustitiam: non tradas me calumniantibus me.

Suscipe seruum tuum in bonum: non calumnientur me superbi.

Oculi mei defecerunt in salutare tuum: & in eloquium iustitiæ tuæ.

Fac cum seruo tuo secundum misericordiam tuam: & iustificationes tuas doce me.

Seruus tuus sum ego: da mihi intellectum, vt sciam testimonia tua.

Tempus faciendi Domine: dissipauerunt legem tuā.

Ideo dilexi mandata tua: super autum & topazium.

Propterea ad omnia mandata tua dirigebar: omnem viam iniquam odio habui.

Mirabilia testimonia tua: ideo scrutata est ea anima mea.

Declaratio sermonum tuorum illuminat: & intellectum dat paruulis.

Os meum aperui & attraxi spiritum: quia mandata tua desi-

tua desi-

tua deficerabam.

Aspice in me & miserere mei : secundum iudicium diligentium nomen tuum.

Gressus meos dirige secundum eloquium tuum : & non dominetur mei omnis iniustitia.

Redime me à calumnijs hominum : vt custodiam mandata tua.

Faciem tuam illumina super seruum tuum , & doce me iustificationes tuas.

Exitus aquarum deduxerunt oculi mei : quia non custodierunt legem tuam.

Iustus es Domine : & rectum iudicium tuum.

Mandasti iustitiam , testimonia tua : & veritatem tuam nimis.

Tabescere me fecit zœlus meus : quia obliti sunt verba tua inimici mei.

Ignitum eloquium tuum vehementer : & seruus tu⁹ dilexit illud.

Adolecentulus sum ego & contemptus : iustificationes tuas non sum oblitus.

Iusticia tua iusticia in æternum : & lex tua veritas.

Tribulatio & angustia inuenerunt me : mandata tua meditatio mea est.

Equitas testimonia tua in æternum : intellectum da mihi & viam.

Clamaui in toto corde meo exaudi me Domine : iustificationes tuas requiram.

Clamaui ad te , & saluum me fac : vt custodiam mandata tua.

Preueni

Preueni in maturitate & clamaui : quia in verba tua supersperaui.

Preuerunt oculi mei ad te diluculo : vt meditater eloquia tua.

Vocem meam audi secundum misericordiam tuam Domine : & secundum iudicium tuum viuifica me.

Appropinquauerunt persequentes me iniquitati : à lege autem tua longè facti sunt.

Propè es tu Domine : & omnes viæ tuæ veritas.

Initio cognoui de testimonijs tuis : quia in æternum fundasti ea.

Vide humilitatem meam & eripe me : quia legem tuam non sum oblitus.

Iudica iudicium meum & redime me : propter eloquium tuum viuifica me.

Longè à peccatoribus salus : quia iustificationes tuas non exquisierunt.

Misericordiæ tuæ multæ Domine : secundum iudicium tuum viuifica me.

Multi qui persequuntur me & tribulant me : à testimonijs tuis non declinaui.

Vide præuaricantes & tabescebam : quia eloquia tua non custodierunt.

Vide quoniam mandata tua dilexi Domine : in misericordia tua viuifica me.

Principium verborum tuorum veritas : in æternum omnia iudicia iusticiæ tuæ.

Principes persecuti sunt me graties : & à verbis tuis formidauit cor meum.

Lætabor

Lætabor' ego super eloquia tua: sicut qui inuenit spolia multa.

Iniquitatem odio habui & abominatus sum: legem autem tuam dilexi.

Septies in die laudem dixi tibi: super iudicia iusticiae tuae.

Pax multa diligentibus legem tuam: & non est illis scandalum.

Expectabam salutare tuum Domine: & mandata tua dilexi.

Custodiuit anima mea testimonia tua: & dilexit ea vehementer.

Seruauit mandata tua & testimonia tua: quia omnes viæ meæ in conspectu tuo.

Appropinquet deprecatio mea in conspectu tuo Domine: iuxta eloquium tuum da mihi intellectum.

Intret postulatio mea in conspectu tuo: secundum eloquium tuum eripe me.

Eructabunt labia mea hymnum: cum docueris me iustificationes tuas.

Pronuncabit lingua mea eloquium tuum: quia omnia mandata tua æquitas.

Fiat manus tua vt saluet me: quoniam mandata tua elegi.

Concupiui salutare tuum Domine: & lex tua meditatio mea est.

Viuat anima mea & laudabit te: & iudicia tua adiuuabunt me.

Erraui sicut ouis quæ perijt: quære seruum tuum, quia

H h mandata

mandata tua non sum oblitus,

Gloria Patri, & Filio: & spiritui sancto.

Sicut erat in principio, & nunc & semper: & in sæcula sæculorum. Amen.

Symbolum Athanasij.

Quicumq; vult saluus esse: ante omnia opus est vt teneat Catholicam fidem.

Quam nisi quisq; integram inuiolatamq; seruauerit: absq; dubio in æternum peribit.

Fides autem Catholica hæc est: vt vnum Deum in trinitate, & trinitatem in vnitatem veneremur.

Neq; confundentes personas: neq; substantiam separantes.

Alia est enim persona Patris: alia filij: alia spiritus sancti.

Sed Patris & filij & spiritus sancti vna est diuinitas: æqualis gloria coæterna maiestas.

Qualis pater, talis filius: talis spiritus sanctus.

Increatus Pater, increatus filius: increatus spiritus sanctus.

Immensus pater, immensus filius: immensus spiritus sanctus.

Æternus pater, æternus filius: æternus spiritus sanctus.

Et tamen non tres æterni: sed vnus æternus.

Sicut non tres increati nec tres immensi: sed vnus increatus & vnus immensus.

Similiter omnipotens pater, omnipotens filius: omnipotens spiritus sanctus.

Et tamen non tres omnipotentes: sed vnus omnipotens.

Ita Deus pater Deus filius: Deus spiritus sanctus.

Et tamen non tres dii: sed vnus est Deus.

Ita Do-

Ita Dominus pater, Dominus filius: Dominus spiritus sanctus.

Et tamen non tres Domini: sed vnus est Dominus,

Quia sicut sigillatim vnamquamq; personam Deum ac Dominū confiteri christiana veritate conpellimur: ita tres Deos aut Dominos dicere Catholica religione prohibemur.

Pater a nullo est factus: nec creatus, nec genitus.

Filius à patre solo est: non factus, nec creat^o sed genit^o.

Spiritus sanctus à patre & filio: non factus, nec creatus, nec genitus, sed procedens.

Vnus ergo pater, non tres patres: vnus filius, non tres filij, vnus spiritus sanctus, non tres spiritus sancti.

Et in hac trinitate nihil prius aut posterius, nihil maius aut minus: sed totæ tres personæ coeternæ sibi sunt & coequales.

Ita vt per omnia, sicut iam supra dictum est: & vnitas in trinitate, & trinitas in vnitate veneranda sit.

Qui vult ergo saluus esse: ita de trinitate sentiat.

Sed necessarium est ad æternam salutem: vt incarnationem quoque Domini nostri Iesu Christi fideliter credat.

Est ergo fides recta, vt credamus & confiteamur: quia Dominus noster Iesus Christus Dei filius, Deus & homo est,

Deus est ex substantia patris, ante sæcula genitus: & homo ex substantia matris in sæculo natus.

Perfectus Deus: perfectus homo ex anima rationali & humana carne substens.

H h 2 **AE**qualis

AE qualis patri secundum diuinitatem: minor patre secundum humanitatem.

Qui licet Deus sit & homo: non duo tamen, sed vnus est Christus.

Vnus autem non conuersione diuinitatis in carne: sed assumptione humanitatis in Deum.

Vnus omnino, non confusione substantiæ: sed vnitæ personæ.

Nam sicut anima rationalis & caro, vnus est homo: ita Deus & homo vnus est Christus.

Qui passus est pro salute nostra, descendit ad inferos: tertia die resurrexit à mortuis.

Ascendit ad coelos, sedet ad dexteram Dei patris omnipotentis: inde venturus est iudicare viuos & mortuos.

Ad cuius aduentum omnes homines resurgere habēt cum corporibus suis: & reddituri sunt, de factis proprijs rationem.

Et qui bona egerunt, ibunt in vitam æternam: qui vero mala, in ignem æternum.

Hæc est fides Catholica, quam nisi quisque fideliter firmiterque crediderit: saluus esse non poterit.

Gloria Patri, & Filio: & Spiritui sancto. Sicut erat in principio, & nunc & semper: & in sæcula sæculorū. A.

PASSIO

PASSIO DOMINI
NOSTRI IESV CHRISTI SE-
cundum Ioannem.

Egressus est Iesus cū discipulis suis trans torrentem Cedron, vbi erat hortus, in quem introiuit ipse & discipuli eius. Sciebat autem & Iudas (quj tradebat eū) locū, quia frequenter Iesus conuenerat illuc cum discipulis suis. Iudas ergo cum accepisset cohortem, & à Pontificibus & Phariseis ministros, venit illuc cum laternis & facibus & armis. Iesus itaque sciens omnia quæ ventura erant super eum, processit, & dixit eis: Quem queritis? Responderunt ei: Iesum Nazarenum. Dixit eis Iesus: Ego sum: Stabat autem & Iudas (qui tradebat eum) cum ipsis, vt ergo dixit eis, ego sum: abierunt retrorsum & ceciderunt in terrā. Iterum ergo interrogauit eos: Quem queritis? Illi autem dixerunt: Iesum Nazarenum. Respondit Iesus: Dixi vobis quia ego sum. Si ergo me queritis, finite hos abire. Vt impleretur sermo quem dixit, quia quos dedisti mihi, non perdi ex eis quenquam. Simon ergo Petrus habens gladium, eduxit eum: & percussit Pontificis seruum, & abscidit auriculam eius dexteram. Erat autem nomen seruo Malchus. Dixit ergo Iesus Petro: Mitte gladium tuum in vaginam. Calicem quem dedit mihi pater nō vis, vt bibam illum? Cohors autem & tribunus & ministri Iudæorum comprehenderunt Iesum, & ligauerunt, & adduxerunt eum ad Annā primum. Erat enim socer Caiphæ, qui erat Pontifex anni illius. Erat autem

H h 3 Caiphas

qui consilium dederat Iudæis, quia expedit vnum hominem mori pro populo. Sequebatur autem Iesum Simon Petrus, & alius discipulus. Discipulus autem ille erat notus Pontifici, & introiit cum Iesu in atrium pontificis. Petrus autem stabat ad ostium foris. Exiit ergo discipulus alius qui erat notus Pontifici, & dixit ostiariae, & introduxit Petrum. Dixit ergo Petro ancilla ostiaria: Nunquid & tu ex discipulis es hominis istius? Dicit ille: Non sum. Stabant autem serui & ministri ad prunas, quia frigus erat, & calefaciebant se. Erat autem cum eis & Petrus stans, & calefaciens se. Pontifex ergo interrogauit Iesum de discipulis suis & de doctrina eius. Respondit Iesus & dixit, Ego palam locutus sum mundo, ego semper docui in synagoga & in templo quò omnes Iudæi conueniunt, & in occulto locutus sum nihil: Quid me interrogas? Interroga eos qui audierunt quid locutus sum ipsis. Ecce hi sciunt quæ dixerim ego. Hec autem cum dixisset, vnus assistens ministrorum dedit alapa Iesu dicens: Sic respondes Pontifici? Respondit ei Iesus: Si malè locutus sum, testimoniū perhibe de malo, si autem bene, quid me cædis? Et misit eum Annas ligatum ad Caipham Pontificem. Erat autem Simon Petrus stans & calefaciens se. Dixerunt ergo ei: Nunquid & tu ex discipulis eius es? Negauit ille, & dixit: Non sum. Dixit ei vnus ex seruis Pontificis, cognatus eius cuius abscidit Petrus auriculam: Nonne ego te vidi in horto cum illo? Iterum ergo negauit Petrus: & statim gallus cantauit. Adducunt ergo Iesum à Caipha in prætorium. Erat autem mane, & ipsi non introierunt
in præto-

Supra Infirmos

in prætorium, vt non contaminarentur, sed vt manducarent Pascha. Exiuit ergo Pilatus ad eos foras, & dixit: Quam accusationem affertis aduersus hominē hunc? Responderunt & dixerunt ei: Si non esset hic malefactor, non tibi tradidissimus eum. Dixit eis Pilatus: Accipite eum vos, & secundum legem vestram iudicate eum. Dixerunt ergo ei Iudæi: Nobis non licet interficere quemquam. Vt sermo Iesu impleretur, quē dixit, significans qua morte esset moriturus. Introiuit ergo iterum in prætorium Pilatus, & vocauit Iesum, & dixit ei: Tu es Rex Iudæorum? Respondit Iesus: A te metipso hoc dicis, an alij tibi dixerūt de me? Respondit Pilatus: Nunquid ego Iudæus sum? Gens tua & Pōtiffices tradiderunt te mihi. Quid fecisti? Respondit Iesus: Regnū meū non est de hoc mundo, si ex hoc mundo esset regnum meum, ministri mei vtique decertarent, vt non traderer Iudæis. Nunc autem regnum meum non est hinc. Dixit itaque ei Pilatus: Ergo Rex es tu? Respondit Iesus: Tu dicis, quia Rex sum ego. Ego in hoc natus sum, & ad hoc veni in mundum, vt testimoniū perhibeam veritati. Omnis qui est ex veritate, audit vocem meam. Dixit ei Pilatus: Quid est veritas? Et cū hoc dixisset, iterum exiuit ad Iudæos, & dicit eis: Ego nullam inuenio in eo causam. Est autem consuetudo vobis, vt vnum dimittam vobis in Pascha. Vultis ergo dimittam vobis regem Iudæorum? Clamauerunt rursus omnes, dicentes: Non hunc, sed Barrabam. Erat autem Barrabas latro. Tunc ergo apprehendit Pilatus Iesum & flagellauit. Et milites plectentes coronam de

H h 4 spinis

De oratione

spinis imposuerunt capiti eius. & veste psrpurea circundederunt eum. Et veniebant ad eum, & dicebant: Ave Rex Iudæorum. Et dabant ei alapas. Exiuit iterum Pilatus foras, & dixit eis: Ecce adduco vobis eum foras, vt cognoscatis quia nullam inuenio in eo causam. Exiuit ergo Iesus portans spineam coronam & purpureū vestimentum. Et dixit eis: Ecce homo: Cū ergo vidissent eum Pontifices & ministri, clamabant dicentes: Crucifige, crucifige eum. Dixit eis Pilatus: Accipite eum vos, & crucifigite, ego enim non inuenio in eo causam. Responderunt ei Iudæi: Nos legem habemus, & secundum legem debet mori, quia filium Dei se fecit. Cū ergo audisset Pilatus hunc sermonem, magis timuit. Et ingressus est prætorium iterum, & dixit ad Iesum: Vnde es tu? Iesus autem responsum non dedit ei. Dixit ergo ei Pilatus: Mihi non loqueris? Nescis quia potestatem habeo crucifigere te: & potestatem dimittere te? Respondit Iesus: Non haberes potestatem aduersum me vllam, nisi tibi datum esset desuper. Propterea qui me tradidit tibi, maius peccatum habet. Et exinde quærebat Pilatus dimittere eum. Iudæi autem clamabant dicentes: Si hunc dimittis, nō es amicus Cæsaris. Omnis enim qui se regem facit, contradicit Cæsari. Pilatus autem cū audisset hos sermones, adduxit Iesum foras, & sedit pro tribunali in loco qui dicitur Lithostrotos. Hebraicè autem Gabbatha. Erat autem parasceue Paschæ hora quasi sexta, & dixit Iudæis Ecce rex vester. Illi autem clamabant: Tolle, tolle, crucifige eū. Dixit eis Pilatus: Regem vestrum crucifigam? Responderunt

Supra Infirmos.

derunt Pontifices: Nō habemus regem nisi Cæsarem. Tunc ergo tradidit eis illum vt crucifigeretur. Susceperunt autem Iesum & eduxerunt eum. Et baiulans sibi crucem, exiuit in eum, qui dicitur Caluaria, locum, Hebraicè autem Golgotha, vbi crucifixerunt eum, & cum eo alios duos hinc & hinc, medium autem Iesum. Scripsit autem & titulum Pilatus; & posuit super crucem. Erat autem scriptum, Iesus Nazarenus Rex Iudæorum. Hunc ergo titulum multi legerunt Iudæorum, quia prope ciuitatem erat loc⁹ vbi crucifixus est Iesus. Et erat scriptum Hebraicè, Græcè & Latine. Dicebant ergo Pilato Pontifices Iudæorum: Noli scribere rex Iudæorum, sed quia ipse dixit, Rex sum Iudæorum. Respondit Pilatus: Quod scripsi, scripsi. Milites ergo cum crucifixissent eum, acceperūt vestimenta eius, (& fecerunt quatuor partes, vnicuique militi partem,) & tunicam. Erat autem tunica inconsutilis, desuper contexta per totū. Dixerunt ergo adinuicem: Non scindamus eam, sed sortiamur de illa cuius sit Vt scriptura impleatur, dicens: Partiti sunt vestimenta mea sibi, & in vestem meam miserūt sortem. Et milites quidem hæc fecerunt. Stabant autem iuxta crucem Iesu mater eius & soror matris eius, Maria Cleophe, & Maria Magdalena. Cum vidisset ergo Iesus Matrem & discipulum stantem quem diligebat, dixit matri suæ: Mulier ecce filius tuus. Deinde dixit discipulo: Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eam discipulus in suam. Postea sciens Iesus quia iam omnia consummata sunt, vt consummaretur scriptura, dixit: Sitio. Vas ergo positum erat aceto plenum. Illi autem spongiam plenam

H h 5 aceto,

De oratione

aceto, hyssopo circumponentes, obtulerunt ori eius. Cum ergo accepisset Iesus acetum, dixit: Consummatus est. Et inclinato capite tradidit spiritum. (Prostratio.) Pater noster. Iudaei ergo quoniam parasceue erat, ut non remaneret in cruce corpora Sabbatho (erat enim magnus dies ille Sabbathi) rogauerunt Pilatum, ut frangerentur eorum crura, & tollerentur. Venerunt ergo milites, & primi quidem fregerunt crura, & alterius qui crucifixus est cum eo. Ad Iesum autem cum venissent, ut viderent eum iam mortuum, non fregerunt eius crura, sed vnus militum lancea latus eius aperuit, & continuo exiuit sanguis & aqua. Et qui vidit, testimonium perhibuit, & verum est testimonium eius. Et ille scit quia vera dicit, ut & vos credatis. Facta sunt enim haec, ut scriptura impleretur: Os non comminuetis ex eo. Et iterum alia scriptura dicit: Videbunt in quem transfixerunt. Post haec autem rogauit Pilatum Ioseph ab Arimathia (eo quod esset discipulus Iesu, occultus autem propter metum Iudaeorum) ut tolleret corpus Iesu. Et permisit Pilatus. Venit ergo & tulit corpus Iesu. Venit autem & Nicodemus, qui venerat ad Iesum nocte primam, ferens mixturam Myrrhae & Aloes quasi libras centuum, Acceperunt autem corpus Iesu, & ligauerunt illud linteis cum aromatibus, sicut mos est Iudaeis sepelire. Erat autem in loco vbi crucifixus est, hortus, & in horto monumentum nouum, in quo nondum quisquam positus fuerat. Ibi ergo propter parasceuen Iudaeorum, quia iuxta erat monumentum, posuerunt Iesum. Deo gratias.

ORATIO.

ORATIO.

ROgo te dulcissime Deus, vt mors tua amarissima, passio omnium membrorum tuorum mortificet in omnibus membris meis omnia mala, quæ impediunt fructum passionis tuæ. Et viam spiritualem mihi in præsentem concedat. & æternam in futuro tribuat. Peto etiam Domine, vt quotidie os meum aperire digneris, & aquas gratiæ de latere tuo mihi haurire concedas, & illum potum mihi propines ad quem inuitasti fideles sitientes cum dixisti: Si quis sitit, veniat & bibat, & de ventre eius fluent aquæ viuæ. Respice ergo Pater sanctissime de excelso cælorum habitaculo faciem Christi filij tui: & suscipe illud holocaustum suavissimi odoris, & accepta hanc hostiam quæ offert tibi summus Pontifex noster Iesus Christus pro peccatis meis. Et esto mihi placabilis in præsentem per gratiam, & in futuro per gloriam. Amen.

EXORCISMVS DÆMONIACORVM.

QVia etiam ad officium sacerdotum spectat, & pertinet vexatis a dæmonibus per sibi ab Ecclesia traditam potestatem, quantum in se est, per diuinam gratiam manus imponere, & dæmones, tam Christianos baptizatos quàm Catethumenos vexantes adiurare, exorzizare, & expellere de eorum corporibus: subsequenter ponitur in calce huius operis exorcismus sanctorum: quæ cum puritate conscientiæ, & magna humilitate legere debent, nihil sibi; sed omnia Dei virtuti & Ecclesiasticæ potestati attribuendo.

Instructio